

Osman Çağın BULDUKOĞLU¹ - Ozan CENGİZ²

DOI: 10.37609/akya.3785.c225

GİRİŞ

Bireyin boyuna göre normal kilo aralığında olması genel sağlık durumunun temel göstergelerinden biridir. Normal kilo aralığının belirlenmesi için kullanılan temel ölçek vücut kitle indeksidir (VKİ). VKİ kişinin kilogram cinsinden kilosunun, metre cinsinden boyunun karesine bölünmesi ile hesaplanır. Dünya Sağlık Örgütüne (DSÖ) göre normal kilo aralığına denk gelen VKİ aralığı 18.5 ila 24.9 kg/m²'dir (1). Bu sınıflama ile normal vücut ağırlığının tanımlaması yapılmış olmakla birlikte, bireyin boyuna göre normal kilo aralığında bulunması nütrisyonel değerlendirme açısından gerekli ve yeterli düzeyde beslendiğini göstermede kullanışlı değildir (2).

İstemsiz kilo kaybı (İKK) kişilerin isteği ve çabası dışında ve ilerlemiş kronik hastalıklara veya bu hastalıklara bağlı kullanılan ilaçlara (ör: diüretikler) bağlı gelişmeyen kilo kaybı olarak tanımlanır (3). Klinik olarak anlamlı kilo kaybının tanımla ile ilgili bir konsensus bulunmamakla birlikte, 6 ay içerisinde %5 ve üzerindeki İKK, klinik olarak anlamlı ve araştırılması gereken kilo kaybı olarak tanımlanmaktadır (4). İKK gastrointestinal sistem hastalıklarından somatik bozukluklara kadar geniş bir yelpazede etkene ikincil gelişebilmektedir

ve hastaların dörtte bir kadarında araştırmalara karşın bir sebep saptanmayabilir.

EPİDEMİYOLOJİ

İstemsiz kilo kaybı klinik pratikte sık karşılaşılan bir tablodur. Erişkin popülasyonda sıklığı %8'e kadar varmaktadır. Bu oran 65 yaş üzeri kırılğan hasta grubunda %27 olarak saptanmıştır (5). İKK ile başvuran hastalarda saptanabilen en sık etkenler kanserler ve psikiyatrik hastalıklardır (6, 7). Malignite tanısı alan hastalar başta olmak üzere istemsiz kilo kaybı mortalite ile ilişkili bir durumdur. İKK nedeniyle araştırılan hastalarda ilk yıl içerisinde %16'ya varan mortalite oranları saptanmıştır (8). Mortaliteye olan etkisinin yanı sıra özellikle ileri yaş ve kırılğan hasta grubunda fonksiyonel kapasitede azalma ve hastaneye yatış oranlarında artma ile ilişkilidir (9).

TANI

Tüm klinik tablolarda olduğu gibi kilo kaybının araştırılmasında da ilk basamak detaylı hasta öyküsünün alınmasıdır. Kilo kaybı hastaların hastaneye başvuru şikayeti olabileceği gibi, başvuru esnasında alınan hasta öyküsü ile de istemsiz kilo

¹ Uzm. Dr., Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Gastroenteroloji Kliniği, cbuldukoglu@hotmail.com, ORCID iD: 0000-0003-4230-1015

² Uzm. Dr., Uşak Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Gastroenteroloji Kliniği, drozancengiz@gmail.com, ORCID iD: 0000-0001-6961-7349

KAYNAKLAR

- Weir CB, Jan A. BMI Classification Percentile And Cut Off Points. (Updated 2023 Jun 26). In: *StatPearls (Internet)*. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK541070/>.
- Hjeltnes J, Sjøberg A. Human body weight, nutrients, and foods: a scoping review. *Food Nutr Res*. 2022 Aug 22;66. doi: 10.29219/fnr.v66.8814.
- Bosch X, Monclús E, Escoda O, et al. Unintentional weight loss: Clinical characteristics and outcomes in a prospective cohort of 2677 patients. *PLoS One*. 2017 Apr 7;12(4):e0175125. doi: 10.1371/journal.pone.0175125.
- Gaddey HL, Holder KK. Unintentional Weight Loss in Older Adults. *Am Fam Physician*. 2021 Jul 1;104(1):34-40.
- Alibhai SM, Greenwood C, Payette H. An approach to the management of unintentional weight loss in elderly people. *CMAJ*. 2005 Mar 15;172(6):773-80. doi: 10.1503/cmaj.1031527.
- Torné Cachot J, Baucells Azcona JM, Blanch Falp J, et al. Isolated involuntary weight loss: Epidemiology and predictive factors of malignancy. *Med Clin (Barc)*. 2019 May 17;152(10):384-390. English, Spanish. doi: 10.1016/j.medcli.2018.07.010.
- Aligué J, Vicente M, Arnau A, et al. Etiologies and 12-month mortality in patients with isolated involuntary weight loss at a rapid diagnostic unit. *PLoS One*. 2021 Sep 23;16(9):e0257752. doi: 10.1371/journal.pone.0257752.
- Bilbao-Garay J, Barba R, Losa-García JE, et al. Assessing clinical probability of organic disease in patients with involuntary weight loss: a simple score. *Eur J Intern Med*. 2002 Jun;13(4):240-245. doi: 10.1016/s0953-6205(02)00032-8.
- Payette H, Coulombe C, Boutier V, et al. Nutrition risk factors for institutionalization in a free-living functionally dependent elderly population. *J Clin Epidemiol*. 2000 Jun;53(6):579-87. doi: 10.1016/s0895-4356(99)00186-9.
- McMinn J, Steel C, Bowman A. Investigation and management of unintentional weight loss in older adults. *BMJ*. 2011 Mar 29;342:d1732. doi: 10.1136/bmj.d1732.
- Sturgeon CM, Lai LC, Duffy MJ. Serum tumour markers: how to order and interpret them. *BMJ*. 2009 Sep 22;339:b3527. doi: 10.1136/bmj.b3527. Erratum in: *BMJ*. 2009;339. doi: 10.1136/bmj.b4079.
- Wang QL, Babic A, Rosenthal MH, et al. Cancer Diagnoses After Recent Weight Loss. *JAMA*. 2024 Jan 23;331(4):318-328. doi: 10.1001/jama.2023.25869.
- Wiwitkeyoonwong J, Jiarpinitnun C, Hiranyathep P, et al. Impact of Weight Loss on Patients with Locally Advanced Esophageal and Esophagogastric Junction Cancers Treated with Chemoradiotherapy. *Asian Pac J Cancer Prev*. 2021 Dec 1;22(12):3847-3855. doi: 10.31557/APJCP.2021.22.12.3847.
- van der Schaaf MK, Tilanus HW, van Lanschot JJ, et al. The influence of preoperative weight loss on the postoperative course after esophageal cancer resection. *J Thorac Cardiovasc Surg*. 2014 Jan;147(1):490-5. doi: 10.1016/j.jtcvs.2013.07.072.
- Nikniaz Z, Somi MH, Naghashi S. Malnutrition and Weight Loss as Prognostic Factors in the Survival of Patients with Gastric Cancer. *Nutr Cancer*. 2022;74(9):3140-3145. doi: 10.1080/01635581.2022.2059089.
- Hendifar AE, Petzel MQB, Zimmers TA, et al. Precision Promise Consortium. Pancreas Cancer-Associated Weight Loss. *Oncologist*. 2019 May;24(5):691-701. doi: 10.1634/theoncologist.2018-0266.
- Bapuji SB, Sawatzky JA. Understanding weight loss in patients with colorectal cancer: a human response to illness. *Oncol Nurs Forum*. 2010 May;37(3):303-10. doi: 10.1188/10.ONF.303-310.
- Baracos VE, Martin L, Korc M, et al. Cancer-associated cachexia. *Nat Rev Dis Primers*. 2018 Jan 18;4:17105. doi: 10.1038/nrdp.2017.105.
- Nishikawa H, Goto M, Fukunishi S, et al. Cancer Cachexia: Its Mechanism and Clinical Significance. *Int J Mol Sci*. 2021 Aug 6;22(16):8491. doi: 10.3390/ijms22168491.
- Tisdale MJ. Mechanisms of cancer cachexia. *Physiol Rev*. 2009 Apr;89(2):381-410. doi: 10.1152/physrev.00016.2008.
- Lai SW, Lin CL, Liao KF. Population-based cohort study examining the association between weight loss and pulmonary tuberculosis in adults. *Biomedicine (Taipei)*. 2018 Jun;8(2):12. doi: 10.1051/bmdcn/2018080212.
- Gupta KB, Gupta R, Atreja A, et al. Tuberculosis and nutrition. *Lung India*. 2009 Jan;26(1):9-16. doi: 10.4103/0970-2113.45198.
- Cho, S.H., Lee, H., Kwon, H. et al. Association of underweight status with the risk of tuberculosis: a nationwide population-based cohort study. *Sci Rep* 12, 16207 (2022). <https://doi.org/10.1038/s41598-022-20550-8>.
- Peetluk LS, Rebeiro PF, Cordeiro-Santos M, et al. Lack of Weight Gain During the First 2 Months of Treatment and Human Immunodeficiency Virus Independently Predict Unsuccessful Treatment Outcomes in Tuberculosis. *J Infect Dis*. 2020 Apr 7;221(9):1416-1424. doi: 10.1093/infdis/jiz595.
- Lai SW, Lin CL, Liao KF. Weight loss might be an early clinical feature of undiagnosed human immunodeficiency virus infection in Taiwan. *Biomedicine (Taipei)*. 2018 Sep;8(3):19. doi: 10.1051/bmdcn/2018080319.
- Von Roenn JH, Roth EL, Craig R. HIV-related cachexia: potential mechanisms and treatment. *Oncology*. 1992;49 Suppl 2:50-4. doi: 10.1159/000227129.
- Cossa-Moiane I, Roucher C, Mac Quene T, et al. Association between Intestinal Parasite Infections and Proxies for Body Composition: A Scoping Review. *Nutrients*. 2022 May 26;14(11):2229. doi: 10.3390/nu14112229.
- Yerevanian A, Soukas AA. Metformin: Mechanisms in Human Obesity and Weight Loss. *Curr Obes Rep*. 2019 Jun;8(2):156-164. doi: 10.1007/s13679-019-00335-3.
- Miao Z, Cheng R, Zhang Y, et al. Antibiotics can cause weight loss by impairing gut microbiota in mice and the potent benefits of lactobacilli. *Biosci Biotechnol Biochem*. 2020 Feb;84(2):411-420. doi: 10.1080/09168451.2019.1676696.
- Gill H, Gill B, El-Halabi S, et al. Antidepressant Medications and Weight Change: A Narrative Review. *Obesity (Silver Spring)*. 2020 Nov;28(11):2064-2072. doi: 10.1002/oby.22969.
- Santos EL, de Picoli Souza K, da Silva ED, et al. Long term treatment with ACE inhibitor enalapril decreases body weight gain and increases life span in rats. *Biochem Pharmacol*. 2009 Oct 15;78(8):951-8. doi: 10.1016/j.bcp.2009.06.018.

32. Ramakrishnan K, Salinas RC. Peptic ulcer disease. *Am Fam Physician*. 2007 Oct 1;76(7):1005-12.
33. Benjamin O, Lappin SL. Chronic Pancreatitis. (Updated 2022 Jun 21). In: *StatPearls (Internet)*. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK482325/>
34. Elsherif Y, Alexakis C, Mendall M. Determinants of Weight Loss prior to Diagnosis in Inflammatory Bowel Disease: A Retrospective Observational Study. *Gastroenterol Res Pract*. 2014;2014:762191. doi: 10.1155/2014/762191.
35. Lee SY, Pearce EN. Hyperthyroidism: A Review. *JAMA*. 2023 Oct 17;330(15):1472-1483. doi: 10.1001/jama.2023.19052.
36. Yang S, Wang S, Yang B, et al. Weight loss before a diagnosis of type 2 diabetes mellitus is a risk factor for diabetes complications. *Medicine (Baltimore)*. 2016 Dec;95(49):e5618. doi: 10.1097/MD.0000000000005618.
37. Husebye ES, Pearce SH, Krone NP, et al. Adrenal insufficiency. *Lancet*. 2021 Feb 13;397(10274):613-629. doi: 10.1016/S0140-6736(21)00136-7.
38. Agust AG, Gari PG, Sauleda J, et al. Weight loss in chronic obstructive pulmonary disease. Mechanisms and implications. *Pulm Pharmacol Ther*. 2002;15(5):425-32. doi: 10.1006/pupt.2002.0385.
39. Wang C, Fu W, Cao S, et al. Weight Loss and the Risk of Dementia: A Meta-analysis of Cohort Studies. *Curr Alzheimer Res*. 2021;18(2):125-135. doi: 10.2174/1567205018666210414112723.
40. Reininghaus EZ, Lackner N, Fellendorf FT, et al. Weight cycling in bipolar disorder. *J Affect Disord*. 2015 Jan 15;171:33-8. doi: 10.1016/j.jad.2014.09.006.
41. Liu L, Wang X, Xie Y, et al. Using Illicit Drugs to Lose Weight among Recovering Female Drug Users in China: An Exploratory Qualitative Study. *Int J Environ Res Public Health*. 2022 Feb 24;19(5):2626. doi: 10.3390/ijerph19052626.
42. Bae Y, Pachucki MC. Social isolation and depression as risk factors for weight loss of 5kg or more among older Korean adults. *PLoS One*. 2024 Mar 13;19(3):e0299096. doi: 10.1371/journal.pone.0299096.
43. Bhattacharya A, Pal B, Mukherjee S, et al. Assessment of nutritional status using anthropometric variables by multivariate analysis. *BMC Public Health*. 2019 Aug 5;19(1):1045. doi: 10.1186/s12889-019-7372-2.
44. Cereda E. Mini nutritional assessment. *Curr Opin Clin Nutr Metab Care*. 2012 Jan;15(1):29-41. doi: 10.1097/MCO.0b013e32834d7647.